

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Moșincat
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio,
Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889

ISSN-L 2734 -6889

Români veniți la Alba Iulia (Povestea din Ardeal)

Prof. Neculai Moghior¹

Între timp, iată ce impresionant apel s-a publicat în ziarul *Unirea* din Blaj, la 28 noiembrie 1918:

„Veniți cu toții la Marea Adunare Națională care se va ține la 1 decembrie în Bălgradul lui Mihai Viteazul. Veniți cu miile și zecile de mii! Lăsați pe o zi grijile voastre acasă, căci în această zi vom pune temelie unui viitor bun și fericit pentru întreg neamul nostru românesc. E ziua când noi, românii... să spunem pe față înaintea popoarelor lumii că ce voim. Veniți să dăm răspunsul! Ochii tuturor popoarelor sunt ațintiți asupra noastră. În Alba Iulia vor fi împreună cu voi toți fiii aleși ai neamului nostru. E ziua când se va hotărî asupra sorții noastre pentru o veșnicie. Veniți și jurați că nedespărțiți vom fi și uniți rămânem de aici înainte cu frații noștri de pe tot cuprinsul pământului românesc sub noua și nedespărțită cârmuire, așa cum au spus-o de curând aleșii noștri într-o scrisoare adresată popoarelor lumii: națiunea română speră și așteaptă că în năzuința ei pentru libertate o va ajuta întreg neamul românesc, cu care una voim a fi de aici înainte în veci!”

În editorialul intitulat *La Alba*, publicat în ziarul *Adevărul* din 17/30 noiembrie 1918, se arăta că: *„Națiunea română, care veacuri de-a rândul a suportat jugul robiei naționale, voiește acum să devină cu desăvârșire liberă și să se contopească într-un singur stat național. Românii din Transilvania și Ungaria, fără deosebire de clasă, voiesc să se unească cu frații lor de peste munți... Prin aceasta se va înfăptui, în fine, ceea ce înainte cu 300 de ani a fost zădărnicit prin uneltirile barbare ale unor tirani. Drama națională săvârșită pe Câmpia Turzii se va ispăși acum prin hotărârea istorică ce va lua-o Marea Adunare Națională de la Alba Iulia.*

Dar nu e numai aceasta ce se va săvârși la Alba Iulia. Căci nu e vorba numai de dezrobirea națională, ci și de ridicarea asupritului popor român la o treaptă socială mai înaltă și omenească. Se vor

Ferdinand I – în ținută de Mareșal

¹ Extras din vol. postum, apărut sub îngrijirea soției Mioara Trandafir, cu o prefață de col. r. Dr. Constantin Moșincat

proclama acolo toate legile și reformele mari și însemnate care vor alcătui temelia fericirii poporului român în viitor.” (46)

Alba Iulia avea o importanță simbolică pentru toată populația Transilvaniei dacă ne gândim la acțiunea lui Mihai Viteazul din 1 noiembrie 1599 și prima unire politică a tuturor românilor sau la procesul urmat pe tragerea pe roată a conducătorilor răscoalei din 1784: Horea, Cloșca și Crișan, precum și locul în care fusese întemnițat Avram Iancu. Acestea au fost motivele principale pentru care a fost aleasă ca loc al Marii adunări naționale pentru decizia de unire,

În toate localitățile din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș au avut loc alegeri pentru candidații care urmau să participe la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, împuterniciți cu așa numitele *Credenționale*. La sfârșitul lunii noiembrie 1918 numeroși români s-au deplasat la Alba Iulia pentru a fi martori la acest moment istoric decisiv. După cum afirma, la 17/30 noiembrie 1918 într-un ziar al vremii, ziaristul sas H. Fabritius: *”Mâine se vor aduna în valea Mureșului, la Alba Iulia, sute de mii de români, reprezentanți ai tuturor ținuturilor locuite de români. Reședința principilor Transilvaniei, vechiul Bălgrad, va fi martorul unei deșteptări emoționante a unui popor viguros, trezit de ideea libertății. Pe pământul istoric de la Apulum, orașul lui Traian, unde Legiunea XIII-a își aduna ofrandele și pe locul unde și-au vărsat sângele eroii libertății Horea, Cloșca și Crișan. Națiunea română își va proclama suveranitatea”*(47).

Sâmbătă, la Alba Iulia ninge și viscoalea puternic, duminică, parcă și natura se dovedea a fi de partea românilor. Zăpada, care acoperea cu mantaua ei întreg orașul, strălucea orbitor în razele unui soare ce prevestea marea hotărâre care avea să fie luată la orele prânzului.

Lucrările adunării au început în dimineața zilei de duminică, 18 noiembrie/1 decembrie 1918 în sala Cazinoului militar, numită de atunci *Sala Unirii*. La acestea au participat 1228 de reprezentanți ai celor 130 de circumscripții electorale, aleși din toate clasele și categoriile sociale, precum și 64 de delegați ofițeri, subofițeri și soldați din cadrul gărzilor naționale din Transilvania. Pe lângă aceștia, pe Câmpul lui Horea se aflau peste 150.000 de români veniți din toate localitățile transilvane.

Gheorghe Pop de Băsești, ales președintele adunării, a rostit cuvântul de deschidere spunând că: *”Națiunea română la toate evenimentele mari istorice în trecut, și astfel și astăzi, s-a adunat pentru a decide asupra sorții sale. Așa, onorată adunare, în anii 1848, când era cea mai grea sarcină asupra națiunii române, greutatea robotelor, s-a adunat pe Câmpia Libertății la Blaj și acolo Adunarea Națională a luat hotărârea care avea să înfrunte iobăgia în care gemea sărmana națiune română. După dezrobirea noastră din iobăgie a urmat o altă iobăgie și mai mare, iobăgia sufletelor noastre, și apoi a urmat iobăgia de clasă. Astfel, onorată adunare, la locul acesta sfințit de sângele marilor noștri martiri v-ați adunat și d-voastră, ca să sfărâmați și cătușele robiei noastre spirituale, ale robiei noastre seculare și să decidem ca un popor liber asupra sorții noastre.”*(48).

În finalul cuvântării sale, Gheorghe Pop de Băsești a declarat-o drept *Adunare Constituantă* și, după discursurile solemne rostite de fruntașii politici ai românilor din Transilvania, Vasile Goldiș a prezentat *Declarația de Unire cu Țara* în preambulul căreia se arăta că: *„Veacuri de-a rândul poporul românesc, adevăratul și legitimul proprietar al pământului ce fusese odată Dacia, a fost socotit străin și sclav pe pământul său strămoșesc... Bucățirea trupului românesc a fost act de barbarie. Distrusă barbaria, unirea tuturor românilor într-un singur stat este cea mai firească pretențiune a civilizației. Teritoriile locuite de români de la descălecarea lui Traian și până astăzi au fost teritorii românești. Nu există putere de a suci logica până acolo ca invadările străine, dirijate pe aceste teritorii în chip artificial și prin abuzul de putere al statului cu scopul desființării noastre naționale, să poată clătina dreptul nostru de proprietate asupra acestor teritorii... După drept și dreptate, românii din Ungaria și Transilvania, dimpreună cu toate teritoriile locuite de dâșii, trebuie să fie uniți cu Regatul României... Va trebui să asigurăm tuturor neamurilor și tuturor indivizilor conlocuitori pe pământul românesc aceleași drepturi și aceleași dorinți. Civilizațiunea care ne-a eliberat pretinde de la noi respectul pentru dânsa și ne obligă să propășim în noul stat orice privilegiu și să statornicim ca fundament al acestui stat munca și răsplata ei integrală.”*

În continuare, Vasile Goldiș a dat citire documentului intitulat *Declarație de unire cu țara:*

I. Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia în ziua de 18 noiembrie/1 decembrie 1918, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii cu România.

II. Adunarea națională rezervă teritoriilor sus-indicate autonomie provizorie până la întrunirea Constituantei, aleasă pe baza votului universal.

III. În legătură cu aceasta, ca principii fundamentale la alcătuirea noului stat român, Adunarea națională proclamă următoarele:

1. Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sânul său și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitoare și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc.

2. Egală îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile din stat.

3. Înfăptuirea desăvârșită a unui regim curat democratic pe toate terenele vieții publice. Votul obștesc, direct, egal, secret pe comune în mod proporțional pentru ambele sexe în vârstă de 21 de ani, la reprezentarea în comune, județe ori parlament.

4. Desăvârșită libertate de presă, asociere și întrunire; libera propagandă a tuturor gândurilor omenesci.

5. Reforma agrară radicală. Se va face conscrierea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mari. În baza acestei conscrieri, desființând fidei-comisele în temeiul dreptului de a micșora după trebuință latifundiile, i se va face posibil țăranului să-și creeze o proprietate (arător, pășune, pădure) cel puțin cu atât cât să poată munci el și familia lui. Principiul conducător al acestei politici agrare este, de o parte, promovarea nivelării sociale, pe de altă parte potențarea producției.

6. Muncitorimii industriale i se asigură aceleași drepturi și avantagii, care sunt legiferate în cele mai avansate state industriale din Apus.

IV. Adunarea națională dă expresiune dorinței sale ca Congresul de pace să înfăptuiască comuniunea naționalităților libere în așa chip, ca dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru toate națiunile mari și mici deopotrivă, iar în viitor să se elimine războiul ca mijloc pentru regularea raporturilor internaționale.

V. Românii adunați în această adunare națională salută pe frații lor din Bucovina scăpați din jugul monarhiei austro-ungare și uniți cu țara-mamă, România.

VI. Adunarea națională salută cu iubire și entuziasm libertatea națiunilor subjuate până aci în monarhia austro-ungară, anume națiunile cehoslovacă, austro-ungară, iugoslavă, polonă și ruteană și hotărăște ca acest salut să se aducă la cunoștință tuturor acelor națiuni.

VII. Adunarea națională cu smerenie se închină înaintea memoriei acelor bravi români care în acest război și-au vărsat sângele pentru înfăptuirea idealului nostru, murind pentru libertatea și unitatea națiunii române...

VIII. Adunarea națională dă expresiune mulțumirii și admirațiunii sale față de puterile aliate, care, prin lupte purtate cu cerbicie împotriva unui dușman pregătit pentru multe decenii de război, au scăpat civilizațiunea din ghearele barbariei.

IX. Pentru conducerea mai departe a afacerilor națiunii române din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, Adunarea națională hotărăște instituirea unui Mare Sfat național român, care va avea îndreptățirea să reprezinte națiunea română oricând și pretutindeni față de toate națiunile lumii și să ia toate dispozițiunile pe care le va afla necesare în interesul națiunii."(49).

La orele 12, după ce s-a încheiat lista celor înscriși la cuvânt, Gheorghe Pop de Băsești s-a adresat întregii audiențe: "Primește onorata Adunare rezoluțiunea propusă de d-l Goldiș în întregimea ei?

Adunarea izbucnește în aprobări unanime: Primim! Minute în șir însuflețirea tuturor se manifestă în aclamații frenetice. Președintele Gheorghe Pop de Băsești anunță că: **Adunarea națională a poporului**

român din Transilvania, Banat și părțile ungurene a primit rezoluțiunea prezentată prin Vasile Goldiș în întregimea ei și astfel unirea acestei provincii românești cu țara-mamă... este pentru toate veacurile decisă.”(50).

În continuare, pentru a se asigura conducerea activității administrative și judiciare din provincie a fost ales Marele Sfat Național al Transilvaniei, Banatului, Crișanei, Sătmăruului și Maramureșului, compus din 250 de membri, condus de un Consiliu Dirigent având în frunte pe cunoscutul om politic Iuliu Maniu.

În ziua de 18 noiembrie/1 decembrie 1918, la ora 12, prin hotărârea adoptată în de marea adunare națională din vechea cetate a Bălgradului, jertfa curată și sinceră a sute de mii de români era răsplătită. Idealul național pentru care armata noastră primise ordinul de a intra în război la 15 august 1916 era îndeplinit.

Așa cum sublinia și vechiul luptător pentru unire Ștefan Ciceo-Pop: „La Alba Iulia au luat parte toate straturile sociale și toți românii din toate colțurile Ardealului, Banatului și părțile ungurene. Așa că această adunare a fost liberă de orice înrâurire străină și a cuprins reprezentanții întregii națiuni, exprimând clar voința tuturor românilor... Toate hotărârile s-au adus în unanimitate și principiile noului stat întregit și unitar, cu chintesența celor mai avansate idei de democrație, umanitarism, libertate și iubire de neam au fost primite ca izvorâte din cel mai curat suflet al unui popor”(51).

Imediat după adoptarea hotărârii de unire de către reprezentanții întregii populații românești din fostele teritorii aflate sub ocupație austro-ungară, a fost trimisă, la București, următoarea telegramă:

”Către M.S.Regele Ferdinand I.

Adunarea Națională a românilor din Ardeal, Banat și Țara Ungurească, ținută la Alba Iulia, glorioasa cetate a lui Mihai Viteazul, a decretat într-un elan de entuziasm fără margini, cu unanimitate, unirea teritoriilor sale cu Regatul României. Vestindu-Vă hotărârea aceasta, care încoronează aspirațiile de veacuri ale neamului românesc, rugăm pe Majestatea Voastră să primiți omagiile ce venim a Vi le exprima cu profundă supunere. Trăiască M.S. Ferdinand, regele României! Trăiască M.S. Regina Maria! Trăiască Augusta lor familie! Trăiască România Mare!” (52).

Informat astfel, direct, despre decizia istorică adoptată la Alba Iulia, Regele Ferdinand I a răspuns lui Gheorghe Pop de Băsești, președintele Adunării Naționale a românilor din Transilvania, prin următoarea telegramă:

„Vestea îmbucurătoare ce îmi aduceți despre mărețul act al Unirii cu Regatul Român, săvârșit în vechea cetate a lui Mihai Viteazul, a umplut inima Mea de nespusă bucurie și am primit-o cu vie emoție.

Munca neobosită depusă în decursul vremurilor de bărbații patriotici, purtătorii credincioși ai idealului național, azi și-a găsit răsplata binemeritată. Din lacrimile celor care au plâns și au suferit, care au luptat fără preget, din sângele celor care au muncit pentru îndeplinirea lui lăsând ca moștenire sfântă credința lor nestrămutată, a răsărit sămânța ale cărei roade azi le culegem ca un dar din cer.

Mulțumesc Atotputernicului că Mi-a îngăduit ca prin vitejia ostașilor Mei să pot contribui la această măreață faptă și ca, împreună cu poporul Meu iubit, să pot trăi aceste clipe înălțătoare.

Cum am fost părtașul suferințelor și durerilor voastre, care sunt acelea ale tuturor românilor, și unind glasul Meu cu glasul vostru zic plin de nădejde într-un viitor frumos:Trăiască România Mare, una și nedespărțită!” (53).

Atunci a sosit momentul de epopee triumfală a revenirii suveranilor, autorităților guvernamentale și a armatei în Capitala întregii țări, moment așteptat cu înfrigurare de toată lumea. Deja, în dimineața zilei de 17 / 30 noiembrie, pe străzile Bucureștilor a fost afișat următorul comunicat al primăriei Capitalei:

„Cetățeni! După doi ani de grele suferințe, în care timp vrăjmașul truș și crud nu v-a scutit de nici o umilință și de nici o suferință, zile mari, zile pline de glorie se ridică pentru voi și pentru toată românimea.

Cetățeni! Duminică dimineață, M.M.L.L. Regele și Regina tuturor românilor, însoțiți de augusta lor familie, intră în iubita lor Capitală, înconjurați de slavă și de dragostea fără margini a poporului întreg.

Majestatea Sa Regele revine în mijlocul nostru, pășind glorios în fruntea bravelor armate române apărătoare dârze ale pământului străbun. Virtuților minunate ale acestor ostași, trup din trupul nostru, le datorăm zile de glorie nepieritoare care sunt: Oituz, Mărăști și Mărășești. Lor le datorăm libertatea și mărirea patriei.

Cetățeni! Alături de voinicii noștri, pășind împreună frățeste, vor intra trupele Aliaților noștri. Ele ne aduc solia izbândeii depline și a păcii. Să-i salutăm cu iubire și respect. Sunt soldații care au suferit și s-au jertfit pentru cauza dreptății și civilizației...

Niciodată, în tot timpul istoriei, virtuți mai multe nu s-au pus în slujba unor scopuri mai nobile. În capul acestor minunate oști, cetățeni, veți recunoaște pe iubitul general Berthelot, soldat al Franței și soldat al nostru. Salutați în el un mare oștean și un mare prieten al României.

Cetățeni! Să ieșim cu toții înaintea suveranilor noștri și înaintea bravilor noștri aliați. Să le facem primirea care se cuvine să fie făcută de un popor de cetățeni liberi și conștienți de însemnătatea istorică a zilelor pe care le trăim. Frumusețea și măreția primirii să stea în entuziasmul nostru, în dragostea noastră și în simțul nostru de ordine. Să arătăm tuturor că în sufletele noastre stau neclintite două credințe: în Patrie și în Rege.

Ridicați-vă inimile la înălțimea vremurilor, fiți mari ca ele și însemnați-vă, în amintirile voastre și în ale copiilor voștri ziua cu care începe viața glorioasă a României Mari!"(54).

Întoarcerea în Capitală

După doi ani de restriște și de refugiu în Moldova iată că **venise și momentul sublim al recompensei binemeritate, al reîntoarcerii glorioase în inima politică și administrativă a țării.** Înaintea suveranilor României au sosit membrii noului guvern român, reprezentanții autorităților centrale, precum și gărzile de onoare care însoțeau drapelele de luptă ale tuturor regimentelor românești care participaseră la luptele de pe frontul românesc.

Sâmbătă, 17/30 noiembrie 1918, regele Ferdinand I și regina Maria au plecat din vechiul târg al Iașilor, care, în anii grei ai războiului a ținut loc de adevărată capitală a tuturor românilor, îndreptându-se spre București. Acum, regina Maria putea nota în jurnalul său cu deplină satisfacție: „În tren, în drum spre București! Acum doi ani, exact, în aceeași zi, fugeam din capitala noastră, pribegi, neștiind încontro mergem. Doi ani, dar ce ani! Cât am îndurat, ce grozave întâmplări, câtă suferință, câtă disperare! Nădejdea era ca o lumină ce se făcea din ce în ce mai slabă. Și totuși ne agățam de ea cu înfrigurare. Niciodată nu m-am învoit cu gândul că eram învinși, ci numai că fusesem trădați din pricina prăbușirii Rusiei. Nenorocoasa și îndurerata Rusie!

La fiecare gară. Mulțimea nerăbdătoare, sute de soldați, urale furtunoase, muzici, cântări și fluturatul multor steaguri, o înveselire obștească. Brăila îndeosebi, primul oraș eliberat la care am ajuns, era înebunit de bucurie. La gară am fost aproape striviți de mulțimea scoasă din fire de fericire.”.

Și, în timpul celor doi ani, ce muncă, ce strădanie; o sfâșietoare înșirare de nenorociri, o situație de un tragic aproape fantastic și cu sorocul împotriva noastră.

Și totuși, când privesc înapoi, nu pot să numesc acești doi ani decât ani mari, căci neîncetatele necazuri sileau pe fiecare om să dea ce e mai bun într-însul, iar dacă n-avea nimic de dat se chema că nici nu trăiește. Pot să numesc acești ani chiar binecuvântați, căci m-au apropiat de tot, de inima poporului meu, m-au învățat să nu mă dau în lături de la nici o strădanie, să nu mă tem de nimic, să înving orice slăbiciune și să fiu gata zi și noapte la orice eveniment.

Acum s-a sfârșit visul cel rău și lung, iar visul României Mari s-a întruchipat aievea și suntem în drum spre casă!

Nando se întoarce ca dezrobitorul care a înfăptuit unirea poporului său. Jertfa de sine pe care a făcut-o a fost răsplătită. Numele lui e binecuvântat de toți, mari și mici. Minunate sunt cu adevărat căile Domnului, mari și înfricoșătoare! (55).

Toată presa vremii a relatat pe larg revenirea conducătorilor statului în capitala țării. De exemplu ziarul *Mișcarea* a publicat la 19 noiembrie/2 decembrie 1918 o ediție specială intitulată *Triumfala intrare a suveranilor în București*, care ni s-a părut a fi cea mai cuprinzătoare prezentare a acestui eveniment:

"Trenul regal a sosit în gara Mogoșoaia (actuala gară Băneasa-nn.), duminică la orele 9 și jumătate, de unde s-a format un măreț cortegiu și, în frunte cu d. general Ștefănescu, prefectul Capitalei, și Zamfiroiu, prefect de Ilfov, au pornit spre oraș.

A urmat echipajul în care se aflau AA.LL.EE. principesele Elisabeta, Mărioara și Ileana, cu doamnele de onoare.

În urma lor, la o distanță mai mare veneau suveranii, în uralele nesfârșite ale poporului. M. S. Regele, călare, salută mulțumind; M. S. Regina, de asemenea călare, în uniformă de colonel de roșiori, strălucind de fericire, era la stânga M. S. Regelui, iar la dreapta, generalul Berthelot.

În ecouri prelungite în tot cuprinsul Bucureștiului se repetau uralele și strigătele: Trăiască Regele! Trăiască Regina! Trăiască România! Trăiască generalul Berthelot! Trăiască Franța! Trăiască aliații României!

Cortegiul astfel format s-a îndreptat spre Șosea, unde se aflau delegațiunile tuturor regimentelor în frunte cu drapelele lor.

Aici, suveranii au asistat la un serviciu religios, după care s-au ținut noile drapele.

Tradiționala pâine și sare.

În Piața Victoriei – care de acum înainte își va merita și mai mult frumosul ei nume – pe lângă membrii Consiliului Comunal al Capitalei se mai aflau membrii guvernului, foștii miniștri și membrii corpului diplomatic și anume: d. Saint-Aulaire, ministrul Franței, Vopicka, ministrul Americii, cu Jules atașat militar, Sir Barklay, ministrul Angliei, Robert de Flers distinsul autor dramatic, atașat la Legație, Auritt, însărcinatul de afaceri al Italiei, Deudromis, însărcinatul de afaceri al Greciei, Nastasievici, însărcinatul de afaceri al Serbiei însoțit de coloneii Hadgitch și Velovici, von Ipersele de Strihon, ministrul Belgiei, Multedi Costinu, ministrul Spaniei, Bustere, atașat de legație, apoi domnii George Corbescu, comisarul guvernului pe lângă armatele aliate, Olărașu, directorul Poliției, Conțescu și Rossi de la Ministerul de Externe.

D-nii dr. Skupievsky și Ionescu-Brăila, ajutori de primar ai Capitalei, țineau o tavă pe care se afla tradiționala pâine cu sare. Membrii Consiliului Comunal și doamnele de față purtau crizanteme roșii, galbene și albe.

D.C. Hălăuceanu, vicepreședintele Comisiunii interimare a Capitalei, oferind suveranilor pâinea și sarea, a rostit următoarea cuvântare:

Sire,

Prea grațioasă Doamnă și Regină,

Cu emoțiune sfântă, poporul Capitalei salută pe iubiții săi suverani. El vede împlinite astăzi toate nădejdlile ce l-au frământat în timpul grelelor sale suferințe și visurile – pe atunci atât de îndrăznețe – cu care și-au alinat amarul zilelor de robie.

Dumnezeu a dăruit Majestății Voastre gloria și bucuria de a fi strâns laolaltă pe toți fiii neamului, îndeplinindu-i astfel, speranțele cu care s-a hrănit în cursul veacurilor.

Ați desăvârșit menirea istorică a unui popor vechi, mândru de originile sale și ați dat civilizației o forță pe care va ști să o cinstească.

Dumnezeu să vă binecuvânteze pe Majestățile Voastre și pe urmașii voștri.

Oștenilor țării, care au făcut din piepturile lor pavăză la hotare, care și-au câștigat prin marile lor virtuți admirațiunea lumii, care în toate împrejurările au păstrat neclintită încrederea în Dumnezeu, dragostea către Tron și cinstirea către rosturile țării, poporul Capitalei le aduce prinosul său de recunoștință.

Aliaților noștri, care de patru ani se luptă pe toată întinderea globului împotriva celei mai îndrăznețe încercări de a sugruma libertatea lumii, poporul român le aduce omagiile și dragostea sa.

Capitala României este mândră de a adăposti astăzi frumoasele și victorioasele armate ale civilizației.

Potrivit tradițiilor țării, îngăduiți-ne Sire și Înaltă Doamnă și Regină să vă închinăm Vouă și oaspeților noștri pâinea și sarea, semnul dragostei și al ospitalității noastre.

Să trăiască M.M. L.L. regele și regina tuturor românilor!

Să trăiască augusta Lor familie!

Să trăiască în veci glorioasa armată română și bravii noștri aliați!"(56).

Vizibil impresionat de această primire emoționantă, regele Ferdinand I a rostit următorul răspuns la alocuțiunea lui Hălăuceanu: "Cu cea mai vie bucurie primesc tradiționala pâine și sare ce îmi aduceți cu urările de bună sosire din partea Capitalei. Această veche datină are azi o deosebită semnificație, când după doi ani de suferințe și durere Mă întorc cu vitejii Mei ostași împreună cu credincioșii Noștri aliați, spre a sărbători, împreună cu credinciosul Meu popor, biruința dreptății și a culege roadele unei nestrămutate credințe în ursita neamului românesc.

Știu cât de mult a suferit populația Capitalei în acești doi ani de cotropire, dar tot așa de bine știu că masa mare a ei a îndurat apăsarea unei soarte crude, cu demnitate și cu inima credincioasă și că nu a șovăit nici un moment în sentimentele ei de credință și iubire de Țară și de Tron.

Bucuria Mea de a Mă găsi iarăși în mijlocul iubiților Mei bucureșteni este cu atât mai mare că, părăsindu-i în suferire...(îndescifrabil), azi Mi-este dat să vin cu inima plină de veselie în zidurile capitalei unei României mai mari și mai puternice.

Primirea atât de caldă și frumoasă ce-Mi faceți Mie, Reginei și vitejilor Mei ostași, drept exprimarea sentimentelor voastre de credință, va lăsa în inima noastră o amintire din cele mai duioase, pentru care voi fi pururea recunoscător."(57).

Continuăm cu prezentarea primirii suveranilor României așa cum este descrisă în ziarul Mișcarea: "Urale nesfârșite au acoperit cele din urmă cuvinte ale suveranului. Poporul a făcut ovațiuni călduroase familiei regale...

Suveranii au vorbit apoi cu d-nii membri ai Corpului diplomatic și cu miniștrii.

Două aeroplane, pilotate cu îndemânare, executau în vremea aceasta interesante viraje la o foarte mică înălțime.

Astfel s-a pecetluit, în Piața Victoriei, prin cuvintele M.S. Regelui, izbânda noastră și a aliaților noștri, între zidurile Capitalei și în fața poporului mângâiat în sfârșit după atâtea grele suferințe.

Aspectul pe Calea Victoriei.

Încă de la 7 dimineața, din toate colțurile Capitalei venea lumea în valuri spre Calea Victoriei. Pretutindeni fâlfâie tricolorul românesc alături de al aliaților noștri. Orașul are aspect feeric. Trecerea pe străzile principale e aproape imposibilă din cauza numărului mare de cetățeni veniți să salute pe suveranii, care și-au făcut astăzi intrarea triumfală în Capitală.

Ferestrele și balcoanele de pe Calea Victoriei sunt supraîncărcate. Flori multe, îngrămădite, stau să înflorească calea suveranilor. Toate școlile din București, cu drapelele în frunte, sunt înșirate de-a lungul străzii.

În fața Palatului Regal, o mare mulțime de capete, o înghesuială de nedescris. Corurile școlilor secundare de fete și băieți, așezate în fața Fundației Carol I, se pregătesc să cânte imnul regal și imnurile aliaților.

Trecerea suveranilor.

Se anunță trecerea cortegiului. Publicul, pierzându-și calmul cu care așteptase până atunci, se agită, valurile se mișcă. Fiecare vrea să vadă, cu o clipă mai curând, pe aceia în care își puseseră toată nădejdea în orele de groază prin care trecusem în timpul ocupației.

Uralele nu mai conținesc. Corurile tuturor școlilor intonează imnul regal și cântece patriotice. Suveranii par adânc mișcați și, din haosul acesta se desprind, sunt luate de vânt, strigătele: Trăiască România Mare! Trăiască împăratul tuturor românilor! Trăiască aliații!

O mare imensă de flori acoperă strada căzând din toate părțile. În ochii multora se văd lacrimi de bucurie.

Ploi de flori cad pe prințesele noastre de la toate balcoanele. Școlile intonează imnul regal, iar entuziasmul publicului nu mai cunoaște margini. După câteva minute, triumfători și măreți, pășesc călare M.M.L.L. regele și regina, având alături pe generalul Berthelot. E un moment sublim. Își regăsesc căminul părăsit o clipă în vederea mărețului ideal ce-l văd realizat azi. Ochii suveranilor lucesc de emoții nestăpânite. La dreapta suveranilor, impunător și radios, își face apariția generalul Berthelot, marele nostru prieten și colaborator la liberarea noastră. Trec mândri caii generalilor suitei pe pământul ce l-au eliberat. Trăiască regele! alternează cu Marseilleza.

Trece apoi viteazul regiment al Vânătorilor de Munte, comandat de A.S.R. Principele Carol, aclamat de mulțimea care le ura Bun venit!.

Drapelele regimentelor noastre, simbolul eroismului românesc, au fost salutate cu urale ce nu mai conțineau, urale ce aveau ecou adânc în sufletele tuturor.

Gărzile trupelor noastre erau conduse de comandanții regimentelor respective. Regimentele decorate cu Mihai Viteazul aveau ca gardă o companie de onoare.

Entuziasmul atinge delirul când își fac apariția trupele franceze în sunetele voioase ale nemuritorului marș Sombre și Meuse. Aeroplanele virează pe sus, soldații francezi, radioși, le privesc și râd. Uralele de Vive la France! nu mai conținesc. Cavaleria ce urmează în sunetele trompetelor este obiectul unei admirațiuni frenetice. Trupele se îndreaptă spre bulevard, unde regele va primi defilarea.

O călduroasă manifestațiune s-a făcut delegațiunii de bucovineni, ardeleni și basarabeni, frați veniți din ținuturile românești de pretutindeni la marea sărbătoare a Unirii tuturor Românilor. Fiecare grup avea câte un drapel pe care sta scris numele ținutului pe care-l reprezenta: **Transilvania, Maramureș, Crișana, Țișana, Bucovina.**

Urmează trupele armatei franceze și artileria mândrei noastre aliate. Cortegiul astfel format a ajuns în Bulevardul Academiei, unde a avut loc defilarea.”(58).

Deși era acaparat de valul de entuziasm popular și copleșit de dovezile de simpatie cu care era întâmpinat, este demn de semnalat faptul că regele Ferdinand I de România nu a uitat pe marele om politic care i-a fost sfetnic apropiat în cele mai grele momente ale războiului. După cum menționa și Sabina Cantacuzino: „La câteva zile urmă intrarea triumfală a Reginei, Regelui și a generalului Berthelot prin Piața Victoriei. Câteștrei radioși, prințul Carol cam întunecat, prințul Nicolae crescut lung și subțire, principesele apărură ca într-un coș de flori, atât de încărcată le era trăsura de buchetele aruncate de public.

Ionel (Ion I. C. Brătianu) era pe jos, în mulțime. Regele a oprit cortegiul, i-a dat mâna și i-a mulțumit pentru bunele povețe ce-i dăduse.”(59).

Participant direct la manifestările prilejuite de revenirea guvernului și suveranilor României în București, fostul deputat Vasile Th. Cancicov, unul dintre numeroșii români care suportaseră cu greu privațiunile vieții sub ocupație, menționa în jurnalul său: „Duminică 18 noiembrie. 101 tunuri anunță în zorii zilei că astăzi reintră în Capitală M. S. Regele Ferdinand I în fruntea armatei române și a aliaților noștri, după o lipsă de doi ani de zile.

Deși de câteva zile ploua torențial și încontinuu, ca prin farmec, soarele a răsărit pe un cer fără nori. Un vânt rece, uscat, a mai ușurat a se da pavajului de pe străzi o înfățișare acceptabilă și să permită publicului să umple drumurile de la Băneasa până la Mitropolie.

E nebunie de lume. A spune că rar Capitala a văzut așa aglomerație de public ar fi banal, nu rar, dar niciodată nu s-a văzut așa ceva. De la rondul al doilea al Șoselei Kiselef până în Piața Victoriei, iar de aici pe Calea Victoriei până la Cercul Militar din Piața Sărindar, de la Cercul Militar la statuia lui Mihai

Viteazul, iar de acolo până sus, în dealul Mitropoliei, o mare de capete înșirate pe ambele părți ale drumului, ocupând literalmente piețele, agită steaguri, pancarte, batiste, flori în cinstea celor ce revin din război teferi.

Am privit cortegiul din dreptul Ministerului de Industrie. La ora 10, Regele, Regina, principele Nicolae și generalul Berthelot, călări, sosesc în fruntea cortegiului de armată; după ei urmează un strălucit Stat Major călare, din toate armele și armatele. Publicul aclamă în delir. Drumul este numai un covor de flori.

Armata ce a urmat s-a prezentat excelent de bine, și ca fizic, și ca îmbrăcăminte, și ca munițiuni.

Culoarea gri a noilor uniforme, ce noi le vedeam întâiași dată, ce li s-a dat în refacere, le schimbă cu totul înfățișarea cu care eram deprinși a-i vedea; lipsește dorobanțul, roșiorul și vânătorul. Casca de fier, acoperișul de tranșee, dă la toți o uniformitate severă și războinică. A dispărut uniforma de paradă.

Un imens cortegiu de drapele ale tuturor regimentelor armatei, fiecare condus de o gardă de onoare, în capul căreia e colonelul regimentului, face o impresiune eroică de nedescris. Au urmat apoi multe regimente din toate armele, iar după ele câteva regimente de infanterie franceză, un batalion de infanterie engleză și câteva baterii de artilerie engleză au închis cortegiul".(60).

După defilare a urmat un Te Deum, oficiat la Mitropolie de către înalții arhieriei: mitropolitul Pimen al Moldovei, arhiepiscopul Nicodim al Basarabiei și mitropolitul Vladimir Repta al Bucovinei.

